

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Матеріали Всеукраїнської
науково-методичної конференції
(10 - 12 квітня 2019 року, м. Одеса)**

У збірнику опубліковано матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 10 - 12 квітня 2019 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти»

Редакційна колегія:

- Сгоров Б.В.** - ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
- Тришин Ф.А.** - проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
- Мардар М.Р.** - проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д. т. н., професор
- Кананихіна О.М.** - проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, соціальних питань, оздоровлення і спорту, к. т. н., доцент
- Мураховський В.Г.** - директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
- Волков В.Е.** - д. т. н., професор кафедри Вищої та прикладної математики
- Корнієнко Ю.К.** - директор центру дистанційної освіти, к. ф.-м. н., доцент
- Радіонова О.В.** - к. т. н., доцент кафедри Технології вина та енології
- Купріна Н.М.** - декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к. е. н., доцент
- Хобін В.А.** - директор Навчально-наукового центру інформаційних технологій, д. т. н., професор
- Сярова А.С.** методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

РОЗВИТОК ДОБРОЧЕСНОСТІ І БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ

Г.А. Шевченко

Формування доброчесності і боротьба з корупцією є близькими за змістом процесами. Доброчесність є стійкістю, функціональністю, відповідальністю узгодженим принципом і стандартом. Отже, заходи по формуванню доброчесності повинні слугувати розвитку цих якостей.

Заходи по боротьбі з корупцією мають три основні виміри: доброчесність, прозорість та підзвітність, вони зменшують «спокуси» та можливості для корупції та інших аморальних дій. Заходи по боротьбі з корупцією об'єднують позитивні та негативні аспекти примусу - профілактичні та корекційні впливи на людину. Ці впливи входять і в програми по формуванню доброчесності.

Згідно Закону України «Про освіту», академічна доброчесність - це сукупність моральних принципів та визначених законом правил, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та виконання наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досліджень.

Згідно «Визначенням» платонівської школи, доброчесність - це «щирість характеру у поєднанні з правильним образом думок; чесність характеру». У етиці Арістотеля доброчесність передається терміном епіейкея (частіше перекладається як доброта). Порядна, доброчесна (епіейкес) людина за власною волею не робить поганого - у своїй поведінці вона обирає те, що законодавець визначив у загальному плані, але не зміг деталізувати для кожного окремого випадку.

Корупція є згубною для освіти, згубною для самої ідеї просвітництва та виховання молоді. А заходи, спрямовані на забезпечення академічної доброчесності, у той же час слугують справі боротьби з корупцією.

При розробці програми по формуванню розвитку академічної доброчесності і боротьби з корупцією перелік напрямів роботи повинен включати такі елементи: верховенство права; ефективну правову основу; чіткі та лаконічні правила; кодекс поведінки; прозорість; підзвітність; механізми моніторингу та нагляду.

ПРОБЛЕМИ ОПРАЦЮВАННЯ НАУКОВОЇ ТА УЧБОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Є.В. Іванов

За всю багаторічну (орієнтовно 6600 років) історію цивілізації людством накопичений величезний обсяг інформації. Так, в світі щороку видається понад 100000 найменувань журналів (перший науковий журнал вийшов в 1665 році у

Франції під назвою «Журнал для вчених», а потім їх число зростало в геометричній прогресії). Всі показники, що характеризують розвиток науки та її основного продукту - інформації, подвоюються з певним періодом подвоєння для кожного показника. Ці тенденції створюють проблему «сатурації» (насичення) в науці, проблему розриву між зростанням обсягу інформації та можливостями людини по її засвоєнню. Так, за даними академіка А.Н. Несмеянова, відомого хіміка-органіка, якби вчений або фахівець всі 24 години на добу тільки знайомився з накопиченою інформацією у його вузької області, наприклад в області органічної хімії, то за все життя йому вдалося б ознайомитися тільки з 20% інформації в цій області. Проблема ця не нова і пригнічує людство багато століть. Так, в стародавньому Вавилоні (500-і роки до н. е.) розмірковували приблизно так: «Настали важкі часи - розгнівалися боги, діти перестали слухатися батьків, і кожен прагне написати книгу ...». Невідомо щоб спало давнім людям на думку, якби вони знали про інтернет-залежність. Однак, зрозуміло, що з тих пір людство стало набагато більше залежним від інформації.

Відомий схоласт Барнабі Річ в 1613 р прорік: «Одна з хвороб нашого століття - засилля книг. Їх стільки розплодилося в світі, що й не встежиш за всієї тієї нісенітницею, яка виводиться кожен день і йде гуляти по світу». В даний час ця проблема значно ускладнилася і вимагає вирішення як в науці, так, і особливо, в навчальному процесі, якщо ми хочемо бути освіченими людьми, професіоналами у своїй галузі, навіть при обмежених можливостях сприйняття людиною інформації. Цікаво, що було проведене вимірювання ємності пам'яті людини в одиницях теорії інформації - бітах. Один біт - кількість інформації, рівний відомостям про те, яка з двох рівно можливих подій настане (1 біт - це «так» або «ні»). Встановлено, що індивідуальна людська пам'ять здатна освоювати до 50 бітів в секунду. В книжці, яка має 150 сторінок, міститься приблизно 0.34 мегабайта.

Не менш складним є протиріччя між швидкістю передачі (відтворення) інформації і швидкістю її сприйняття і фіксації. Особливо це характерно для навчального процесу. Він на будь-якому рівні його реалізації пов'язаний з необхідністю (сприйняття і перекодування інформації) конспектування і подальшого раціонального читання в процесі самостійної роботи і підготовки до іспитів. І ось тут виникає значне протиріччя, котре не можна розв'язати без спеціальних знань: раціонального, зокрема прискореного, конспектування і читання. Суть цієї суперечності полягає в істотній різниці між швидкістю усного мовлення (лектора в аудиторії або диктора в навчальних програмах по телебаченню) і швидкістю запису. Темп мовлення зазвичай коливається в межах від 342 до 835 знаків в хвилину (в залежності від характеру матеріалу, що викладається і реакції лектора на заклики аудиторії знизити темп мови). Середня швидкість запису матеріалу при конспектування лекції або рекомендованої літератури без застосування спеціальних прийомів становить 50-60 зн./хв. Порівняння наведених даних показує, що розрив в швидкості

викладу матеріалу лектором в середньому темпі і швидкості конспектування у відносному вимірі становить більш, ніж 10 раз. Звідси, природне бажання і наполегливі заклики слухачів до лектора знизити темп викладу матеріалу. Якщо лектор поступається слухачам і переходить на читання в темпі записи ними матеріалу, це супроводжується величезними втратами інформативною ємності лекції (у 10-15 разів), а лекція перетворюється в диктант, що неприйнятно з точки зору якості навчального процесу. Якщо ж лектор зберігає темп читання лекції, це викликає наростаючий внутрішній протест слухачів, демонстрований різними способами, що може привести до втрати такого важливого контакту лектора з аудиторією.

Яким же чином можна подолати перераховані проблеми. Очевидно, що навчання має бути практично направленим. Так, існує теоретичне знання. Але кожна теорія припускає якийсь практичне застосування. Наш розум не зберігає того, що не має для нас практичної цінності. Ми пам'ятаємо тільки ту інформацію, яку вважаємо корисною. Наш розум має неймовірну здатність у потрібний момент згадувати те, про що ми не пам'ятали протягом десятиліть. Це явище підтверджує теорію, що якщо вже ми чогось навчилися, то ніколи цього не забудемо. Практичне, життєве навчання існує тому, що наш розум постійно обробляє інформацію, прагнучи зрозуміти сенс навколишнього світу.

Значення цього принципу для навчання має бути очевидним. Чим тісніше пов'язаний з практикою той матеріал, який дізнається учень, тим краще він його засвоїть. Щоб вчитися, ми повинні бачити зв'язок нових знань з нашим життям. Вони повинні стосуватися нашого власного особистого досвіду.

Отже, можна підсумувати вищевикладене таким чином: завдання педагога не просто викладати інформацію, а й звертати увагу на можливості подолання протиріч та суперечностей у її засвоєнні; практична орієнтація матеріалу дозволить зацікавити слухачів, які будуть докладати самостійних та додаткових зусиль для опанування матеріалу.

**ЕЛЕМЕНТИ СТОРІТЕЛІНГУ НА ЗАНЯТТЯХ, ПРИСВЯЧЕНИХ
ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ ТРАГЕДІЇ (НА ПРИКЛАДІ ДВОХ ЗВО: ОДЕСЬКОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА)**

І.С. Дружкова, А.Ф. Коваленко

Сьогодні наближається чергова річниця, яку варто пам'ятати. У ніч на 26 квітня 1986 року вибухнув четвертий енергоблок Чорнобильської атомної станції ім. В. Леніна. Звичайно, що ця подія викликала неабиякий інтерес у всьому світі письменників, режисерів, сценаристів, дотепер знято більше

Вплив викладача на мотивацію студентів до саморозвитку В.І. Булюк, В.Г. Мураховський	35
Структурні зміни в освіті та науці в новітній парадигмі соціально- економічного розвитку України С.А. Бондаренко	37
Методичні підходи до визначення ємності ринку в дипломних роботах бакалаврів і магістрів О.М. Голодонюк, В.В. Мільчева	40
Сучасні політичні ідеології: актуальність політичного вибору та соціальна підтримка в Україні С.А. Дмитрашко	43
Розвиток доброчесності і боротьба з корупцією Г.А. Шевченко	45
Проблеми опрацювання наукової та учбової інформації Є.В. Іванов	45
Елементи сторітелінгу на заняттях, присвячених чорнобильській трагедії (на прикладі двох ЗВО: Одеської національної академії харчових технологій та Одеського національного університету імені І.І. Мечникова) І.С. Дружкова, А.Ф. Коваленко	46
Про доцільність введення в ОНАХТ спецкурсу «Фізика харчових продуктів» О.Є. Сергєєва	51
Екологічне виховання студентської молоді М.М. Зацеркляний, Т.Б. Столевич	52
Психолого-педагогічна характеристика студентів КНТІС ОНАХТ В.О. Волчок	56
Моніторинг навчальних дисциплін та побудова їх рейтингу з метою оптимізації контенту та підвищення якості викладання А.В. Селіванова, А.С. Винник	58
Забезпечення інноваційного розвитку освітнього процесу через ефективну співдружність «виробництво - університети» К.В. Свідло	59
Забезпечення якості вищої освіти в контексті вимог європейських стандартів ESG 2015 М.М. Бойко	61
Академічна доброчесність як явище в освітньому просторі України та засіб підвищення якості освіти Л.Т. Рябовол	64
Науково-практичні конференції як складова взаємодії науки, освіти і практики в ЗВО Т.В. Стрікаленко, Т.П. Григор'єва	67
Деякі підходи до організації навчального процесу В.І. Мілованов, В.О. Буданов	70